

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnap kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
V. vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fill.

A podeszta hallgat.

Tudni akarjuk, vajon mi az a titok, melynek átka alatt a fiumei podeszta szenved. Budapesten jártakor idegen nyelven érintkezett a belügyminiszterrel a fiumei kérdés felől, de a beszámolóját nyíltan még nem merde elmondani. Hallgat, mint a dinnye a fűben. A polgárságot ámitja ez a hallgatás. A podesztának tudnia kellene azt, hogy tartozik annyi tisztességgel, hogy választói előtt nyilvánosságra hozza mindazokat a megállapodásokat, melyeket a belügyminiszterrel végzett. Ha ugyan egyáltalában létezik megállapodás a kiváló politikus és a kised podeszta között.

Egy volt haladóparti sajtó tegnap egy komünikét közölt, melyben arról ad hírt, hogy a kormány kiélesíti az állam és a fiumei hazafias olaszság közti ellentétet. Ez a tendenciózus híresztelés ma már megjelent az autonómpárt lapjában, melyről egyuttal azt is gyanúsítjuk, hogy a hír forrása is egyuttal. Fiumében az újabb idők újítása nem élesítették ki az állam és a „hazafias olaszság” közötti jó barátságot. Ellenkezőleg. A „hazafias olaszság” örömmel nézi az autonómpárt ártalmas politikájának kudarcát. A határrendőrséget nem nézik itt rossz szemmel, csak azok kiknek szükségük van az utca uralmára. A fiumei nép már tisztábban lát, mint ez előtt és a helyi nagyságokból már nem alkot magának faragott képeket.

Nem egy komoly fiumei olasz polgár hangoztatta már azt is, hogy nem csak a határrendőrséget, hanem az államrendőrséget is Fiumébe kell hozni, mert a mindenkori veszélyeztetett városi belbéke az autonómrendőrség működésétől minden pillanatban veszélyeztetve van. Ennek rendbehozatala pedig fontos állami érdek, mert a fiumei házak és munkatelepek nemcsak a városi kereskedelemnek a pontjai, hanem a nagy horderejű hazai külkereskedelemnek állomásai is, a melyek feletti felügyeletet, ha a város nem tudja méltóképp teljesíteni, az államnak kell magáévá tenni.

A kérdések a székes-fővárosban már elintéztést nyertek. A dinnycént hallgató podeszta már mindenről tud, a városi képviselőtestületen azonban nem akart, jobban mondva nem mert nyilatkozni. A halogatással azonban nem mennek semmire, legfeljebb a nép türelmét teszik próbára. A pénteki

városi képviselőtestületi ülésen megint lesz alkalma a berekedt podesztának megszólalnia, Nyílt beszédet várunk tőle a határrendőrség kérdésében. Mennyiben igaz, hogy ez az intézmény sérelmes az autonómiára s ha ez az állítás nem alap nélküli: minnyire tudták a létező autonómiát megvédeni, mely már sok vihart állott ki a vioferencek védő szárnyai alatt.

Az autonómpárt kudarcai.

1. Fölállítják a határrendőrséget;
2. A szabadhajózást „nemzeti” érdekből fejleszti az állam;
3. Fiume elvesztette mértékhielcsítő hivatalát;
4. A fiumei törvényház magyar feirattal bír;
5. Az üzletek cégereín a magyar nyelv is szerepelhet;
6. Az anyakönyvi hivatal magyar nyelven is kell vezetnie a magyarul nem tudó városnak.

I trionfi del partito autonomo.

1. Polizia finale di Stato.
2. La legge sulla navigazione libera approvata secondo le esigenze degli interessi nazionali.
3. La statizzazione dell'ufficio di saggio.
4. Il palazzo di giustizia porta la iscrizione in ungherese.
5. Le insegne degli esercizi possono avere l'indicazione in ungherese.
6. Le matricole possono essere redatte anche in ungherese.

Kormányválság Spanyolországban.

Spanyolországban szüntelen érik egymást a kormányválságok. A gyakori válságok oka az egyházpolitikai törvényjavaslat, melynek megvalósítása ellen a hatalmas spanyolországi klerikális elem minden erejével küzd. Maga a liberális párt sem ment a klerikális árnyalattól, mi onnan tünt ki, hogy Moret klerikálisnak sikerült egy nyilatkozatot magának a liberális párt sok tagjaival aláírni, melyben figyelmeztetik a királyt azon veszélyekre, melyek az egyházpolitikai törvény élethelétetésével az ország nyugalomát veszélyeztetnék. A király a nyilatkozatot megmutatta az alig egy hét óta kormányon levő Lopez Dominguez miniszterelnöknek, mire az, látva pártja sok tagjának hűtlenségét, azonnal beadta a lemondását, mire a király Moret bízta meg az új kormány alakításával, kit azonban a szenát és a Lopez Dominguezhez hű liberálisok a legnagyobb ellenszenvvel fogadtak; az egyik kabinettag, gróf Romanones igazságügy-miniszter pedig még az eskütétel előtt lépett vissza.

Az utcákon is szüntelen tüntettek az antiklerikálisok Moret ellen az egész liberális közvélemény áruulásnak nevezte eljárását, melylyel kormányelődjét megbuktatta. Mindezek felül pedig a szeptuátus nem akarta visszavonni javaslatát, melyet még a Lopez Dominguez kormány alatt nyújtott be és a melyben annak bizalmat szavaz, mi egyértelmű Moret elleni bizalmatlansági szavazattal.

A szenátus elnöke erre beadta lemondását, vele együtt az alig öt nap óta kormányon levő Moret kabinet is, mire a király jóváhagyta a következő miniszteri listát: Miniszterelnökség — Verga Armio, külügy — Peres Caballero, belügy — Romanones, pénzügy — Rever-

tes, közmunkaügy — de Frederico, hadügy — Veyler, tengerészetügy — Cobián, közoktatásügy — Yimeno, igazságügy — Barosso.

Nemzetiségi szemérmelenség. Az aradi „Tribuna” mai számában a lap élén azt jelenti, hogy a nemzetiségi elhatározták, hogy Andrassy Gyula belminiszter minapi beszédére manifestumban fog válaszolni, melyet a nemzetiségi párt összes román, szerb és tót tagjai alá fognak írni. A manifestum éles kritika alá fogja venni a koalíció eddigi politikai magatartását.

Il Conto consuntivo comunale pro 1905.

Noi dobbiamo incontrare come dicemmo una spesa ed affinché non abbia a gravare il bilancio di gestione, diciamo che l'anticipiamo al tale o tal altro fondo, che ce la restituirà poi; così questo importo da noi speso lo riportamo fra i nostri crediti i quali veogono poi di anno in anno riportati a nuovo fino al giorno che si effettua l'incasso.

Quando viene il giorno invece che ci accorgiamo, o che facciamo sembianza di accorgerci che questo credito è divenuto *inesigibile*, ne proponiamo tosto la cancellazione, ed ecco fatto il becco all'oca! come dice sempre uno dei nostri onorevoli, che è di quei pochi che comprendono l'antifona, e che in chiusa di ogni decisione, si lascia sfuggire il suo motto favorito.

Ma che si acquista con ciò, ci si chiederà?

Perdincilli ci vuol poco a prenderlo! Prima di tutto in quell'anno scongiurate una deficienza, voi passate per *saggio amministratore*, e poi quando viene il momento della cancellazione del credito nessuno se ne accorre perché questo non tange il bilancio di gestione di quell'anno, ma soltanto il bilancio del patrimonio, della quei cosa nessuno se ne avvede e caso mai se ne avvedesse si getta la colpa agli amministratori di quella volta.

Non diciamo però che anche qui la cosa atia in questi termini, perché caso mai questi *fondi* non avessero alcun *fondo*, la Civica Contabilità nella sua relazione al Magistrato ci mette in pace colle seguenti:

„Non bisogna però dimenticare che anche il futuro grande prestito si direttamente come indirettamente ha la sua parte nel risultato finale della gestione, se non altro per il sollievo portato alla parte passiva del conto di previsione.”

Cominciate a comprendere il latino?

Non abbiamo ancora terminato ed in altra occasione ritorneremo in argomento.

Eccoci ora alle restanze passive, sulle quali non ci fermeremo gran che, per giungere prima che sia possibile alla parte che tratta della facoltà del Comune.

Dunque portiamoci a foglio 134 N. 6 ove troviamo:

„Al Fondo servizio prestito generale per il capitale investito per costruzione del macello pro novembre-dicembre 1905 . . . Cor. 8.333.33
poi più giù al N. 7:
„utile dell'esercizio pro novembre - dicembre Cor. 1.416.66

ed inoltre al seguente foglio 135 N. 20:

„Al Fondo prestito servizio generale l'incasso pro 1905 in seguito all'aumento della tariffa daziaria Cor. 183.133.25

le quali formano un complesso di Cor. 183.883.24

A pagina 156-157 si trova al titolo VI **Fondi speciali**, che il Fondo servizio prestito generale che al 31 dicembre 1905 aveva un capitale di Cor. 74.882.43

che però, per non essergli stato versato il credito di cui gli va debitore il Comune ascese a . . . Cor. 267.765.67

Siamo nelle precise ed identiche condizioni del Fondo apertura regolazione nuove vie; uno aumento per crediti non incassati e l'altro diminuisce per debiti non pagati.

E poi come si andrà a finire? Quale domanda ingenua! eppoi si prosegue nel seguente modo.

L'incasso per aumento tariffa dazi che un altro anno avesse a profuire e che dovrebbe venir versato ad incremento di questo fondo, lo si adopererà, come in questo esercizio, per far fronte ai bisogni di cassa, ed un preciso importo lo si trasmetterà quale una restanza passiva dovuta al rispettivo fondo, e questo poi verrà nello stesso tempo accreditato di pari somma.

E con ciò che avviene? Avviene che di là a non molti esercizi il fondo sarà cresciuto a orza di crediti in un modo meraviglioso, sarà, se anche vogliamo, un *fondo senza fondi*, ma di cifra enorme; nel mentre che d'altro canto i nostri saggi amministratori che avranno compiuto la parte di Saturno, divorando la propria prole e per sanare il debito che avranno posto sullo stomaco del Comune staranno in attesa del tanto sospirato prestito di venti milioni, che viene annoverato quale risorsa che da elasticità al bilancio e per usare le loro stesse parole: *se non altro pel sollievo portato alla parte passiva*.

Non si potrebbe cantare con Figaro:

Che invenzione, che invenzione! Quello che poi abbiamo detto ora vale anche per l'arretrato ad N. 8 pag. 135: *Al fondo di riserva per rinnovazione e straordinaria manutenzione del civico Macello*, la quota pro novembre e dicembre in un ammontare di Cor. 1333.33.

L'ufficio principale dei civici dazi versava durante l'anno, come abbiamo detto alla civica tesoreria per aumento tariffa daziaria . . . Cor. 183.133.25
 pella costruzione del macello . . . " 8.333.33
 per il fondo riserva dello stesso . . . " 1.333.33
 e pella quota utile " 1.416.66
 assieme . . . Cor. 194.216.57
 e di queste non ne versaron, i nostri saggi amministratori, nemmeno una ai rispettivi loro fondi, per la semplice ragione che in chiusa dell'anno se avessero prelevato questo importo dall'avanzo cassa di . Cor. 211.235.06
 tale civanzo al 1. gennaio si sarebbe ridotto a sole . . . Cor. 17.018.49
 e se a questo importo si avessero aggiunte anche le . . . Cor. 30.675.60
 dovute dal Fondo a pertura e regolazione nuove vie, e che così sarebbe salito a Cor. 47.694.09)

non sarebbe in tal giorno stato sufficiente a pagare il salario nemmeno ad una metà degli impiegati!

Pagina 138 N. progr. 57:

„Sirolo, il prezzo di acquisto delle „sue case N.1, 2 e 3 in via Germania Cor. 105.900.

Questo si che lo si può chiamare il più bell'attestato dei nostri saggi amministratori!

E' noto a tutta la città che all'epoca dell'interregno o, come lo chiamavano la maggioranza degli odierni nostri saggi amministratori, nella era delio *Stroppabusi*, questi, lo *Stroppabusi* intendiamoci, aveva stipulato l'acquisto dei detti tre stabili, stabilendo un'epoca per contamento del denaro. Nel frattempo però l'orizzonte politico si rasserenò, il vecchio *Stroppabusi* ricevette il commiato e la rappresentanza trionfalmente rientrò a suon di marcie allegre nell'aula magna, inneggiando al suo idolo, che in quell'epoca la guidava alla vittoria e che dopo breve lasso di tempo con quella gratitudine che contraddistingue tutti i saggi, infranse e calpestò l'idolo nella stessa guisa con cui i bambini viziati spezzano i loro balocchi.

Or bene, lo *Stroppabusi* che forse non sarà stato un saggio, ma che però era un **grande amministratore**, forse anche superiore al nostro superuomo, aveva durante il tempo che tenne il governo cittadino ammassato alla chetichella, e senza che alcuno del pubblico se ne fosse accorto, un bel gruzzolo di coroncine, ridendosi in cuor suo, delle voci che correvano che lui avesse dilapidato le finanze cittadine, attendendo il giorno, in cui si sarebbe presentato il Sire di Macca, per riscuotere l'importo che questi, come tutti gli attuali amministratori ritenevano essere cosa impossibile ad effettuarsi per mancanza di fondi.

Questa soddisfazione quel santo uomo non l'ebbe, perchè come dicemmo, sopravvenne la rappresentanza, che afferrò le redini della pubblica azienda, e meravigliata oltre ogni dire di trovare pieni quelli scrigni, che riteneva del tutto vuoti, si diede a spendere a piene mani in modo tale, che all'epoca della scadenza pel pagamento della

casa Sirolo, non c'erano i necessari denari in cassa, e si dovette prorogarne il pagamento fino a quando, ed intanto corrispondere alla minore sul capitale dovute l'interesse del 4% (Vedi Rub. VIII pos 6 degli Esiti, foglio 90).

Ora crediamo che ci sarà lecito di chiedere: perchè dopo tanti stupefacenti *civanzi* che si seguono uno dietro l'altro da vari anni, non si potè fino ad ora saldare un debito, pel quale l'anteriore amministrazione — sia stata pur anche illegale — aveva lasciato il denaro necessario per far ciò? In legge come si chiamano tali atti.

Ai cittadini imparziali ia risposta!

(Continua)

Nazionale nevelés a fiumei gimnaziumban.

A magyar nyelv legújabb térdítésai örömmel töltik el minden fiumei magyar szívet, mindamellett az eddig elért eredményvel senki sem lehet meglegedve. Nincs meglegedve, mert a magyar nyelv Fiumében mind e mai napig csak nagyon mellékes esetekben juthatott az őt megillető jogaihoz, az igazán fontos helyeken azonban a legnagyobb mértékben mellőzik. Fiume közoktatására gondolunk, mikor most 4000 intelligens fiumei magyar nevében panasza fakadunk a magyar nyelvnek a fiumei iskolákban történő nagy elhanyagolása miatt.

Az állami iskolákat illeti panaszkodunk. Egyrészt, mert magyar nyelvi tanításuk eredménye nem éri el a kívánt fokot, másrészt pedig azért — és ez a legfontosabb — mert a fiumei állami gimnázium nyelve mind a mai napig *olasz*. Számítalan és teljesen méltányos panasz hangzott el már a fiumei gimnázium olasz tannyelvűsége miatt. A magyar nyelvet itt, a saját házában, idegennek tekintik és az idegen olasz nyelv a házigazda.

Óriási sérelem ez a magyar tanulóknak is, mert bezárul előttük a boldogulás útja. Számítalan tehetséges magyar tanuló pályája törött már daréokban ketté csak azért, mert magyar iskolából jöven ott az olasz tannyelv miatt nem tudott boldogulni.

Fiume magyarságának a legnagyobb része a hivatalnok osztályhoz tartozik és nagyon sok szülő helyezni le ide, akiknek fia már odahaza egypár középiskolai osztályt már kijártak. Mit csináljanak az ilyen szülők. Fizetéséből nem küldhetik fiait valamely magyar városba taníttatni: — beiratja a gimnáziumba. Itt azonban a fiu — bármily tehetséges legyen is — nem boldogulhat és pedig csakis azért, mert nem tud olaszul.

Több mint 50% a gimn. tanulóifjúságának magyar. A hátralevő percent olasz, horvát és német. És ezeknek a kedvéért kell törniök a magyar fiuknak az olasz nyelvet, kell *saját anyanyelvük nyelvtanít olasz nyelven* tanulniok és ha e nyelvet nem tudják, — mehetnek!

Ilyen körülmények mellett a Fiuméba áthelyezett magyar tisztviselőnek le kell mondania a reményről, hogy fiait kellő nevelésben részesíthesse. Mert a gimnázium nyelve olasz. De hát miért olasz a gimnázium tannyelve?

Hisz a tanulóinak több mint fele magyar nyelvű! Magyar földön, magyar állami intézet, felerészben magyar tanulók — s az intézet tannyelve mégis olasz!

Nem veszi észre a gimnázium, hogy a tulajdonképeni rendeltetésével homlokegyenest ellentétes célt szolgál? Nem veszi észre, hogy ahelyett, hogy az idegen ajkuakat megmagyarosítaná, a *magyarokat is elolaszosítja*?

Micsoda okok tartóztatják vissza a gimnáziumnak közfiszterletben álló igazgatóját attól, hogy intézetének tannyelvét magyarra tegye? Talán az a néhány tanára, aki nem tud magyarul? Küldessé nyugdíjba őket! Magyar állami intézetben nincs joga senkinek tanítani, aki az állam nyelvét nem tudja! Hogyan szolgálhatja az a magyar kulturát, aki e kultúra legelemibb követelményét és alapját, a magyar nyelvet nem beszéli.

Vagy talán a törvény rendelkezése az ok, a miért a gimnázium tannyelve nem lehet magyar? Mikor azt a törvényt hozták, a gimnázium tanulóifjúsága kizárólag olasz volt s kényszerűségből belement az állam az olasz tannyelvbe. Azóta nagyot fordult a világ. Azóta az intézet felerészben magyar növendékekből áll s didaktikai tekintetek sem szolgálhatnak okul az olasz tannyelv mellett. A magyar állam, mely összes többi intézetével a magyarság szent ügyét törekszik diadalra vinni, bizonyára nem tesz kivételt az egyetlen fiumei gimnáziummal. Mindenütt a magyar nyelv ügyét szolgálja, mindenütt megmagyarosítja az idegen ajkuakat, Fiumében a magyart is idegen ajkúvá akarná tenni?

Fiumének sokat emlegetett kiváltságos helyzetét itt szóba se lehet hozni. A kulturális intézmények nem egyes városok, hanem a nemzet ügyét szolgálják s így irányukat is csakis nemzeti szempontok szabhatják meg: *magyar intézményt magyar nemzeti szempontok*.

Mindezek alapján elvárjuk a főgimnázium hazafias igazgatóságától, hogy intézete tannyelvének megmagyarosítására mihamarabb megteszi a kellő intézkedéseket.

Cl

HIRES.

— **Személyi hír.** Gróf *Nákó* Sándor kormányzó ma reggel Fiuméba érkezett.

— **Kossuth Ferenc állapota.** A betegeskedő Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában némi javulás állott be, bár orvosa, Müller Kálmán dr., ki a délelőtt folyamán meglátogatta, még nem engedte meg, hogy az ágyat elhagyja. A kereskedelemügyi minisztert a délelőtt folyamán meglátogatta Szerényi József államtitkár, akivel hosszabb ideig tanácskozott.

— **A városi állandó bizottság ülése.** A városi állandó bizottság holnap, pénteken délelőtt ülést tart, a városi képviselőtestület által tárgyalandó ügyek előkészítésére.

— **Ötven áldozat.** Most már ennyire szaporodott fel a hollódi borzasztó vasuti katasztrófában szerencsétlenül járt utasoknak és alkalmazottaknak a száma, dacára annak a nyilatkozatnak, melyet az államvasuti igazgatóság a múlt kiadott és melyben az egész katasztrófát kisebb balesetnek szeretné feltüntetni. A hallottak közt van Gerő Béla kalauz is, aki özvegyet és hét árva hagyott hátra. Sebesültet vagy negyvenhetet szállítottak el a romok közül. Nyolc munkás, akit a

bihari erdőipari részvény-társaság dobresti kórházába vittek, bordatörést szenvedett. Egy asszonynak mind a két lábát amputálni kell.

Nagyváradról írják: A Szombatság-Rogoz és Hollód között történt vasuti katasztrófa áldozatait ma temették itt el nagy részvét mellett. Jármay üzletvezető fölkereste az áldozatok hozzátartozóit s kijelentette nekik, hogy a Máv. gondoskodni fog róluk. Gerő Béla kalauz, kinek sebe súlyos, nem halt meg. azonban Haberland pályafelügyelő, kinek két lábát amputálták, a megyekórházban kaldoklik.

— A román testvérekért.

Tegnapi vezércikkünk az autonomsajtónak azzal a cikkével is foglalkozott, mely a „szegény üldözött románok“—ért szólott. Megirtuk, hogy az autonompárt lapja fájdalom hangoz ir a román igazgatók Kálváriájáról és egy csomó adatot sorol fel melyek, mint mondja, „a magyar liberális gyümölcsei“. Az olasz lap ma egy levelet közöl, melyben valaki tiltakozik az ellen, hogy Fiumében védelembe vegyék a román igazgatókat. Vezető helyen közlik a levelet, a mely után a lap iszonyu impertinenciával kijelenti, hogy csak száraz adatokat gyűjtött össze, minden rokonszenves kommentár nélkül. Természetesen ez a század legkétségtelenebb füllenése, mert hiszen mi idéző jelek között irtuk meg azokat a megjegyzéseket, mit adataik mellé dadogtak. Azok pedig olyanok voltak, hogy utána egy valamire való magyar embernek se lett volna szabad ahhoz a laphoz barátságos hangu levelet írni. Teljes megvetéssel kell sújtani a hazában a hasonló irányu lapokat.

— A városi képviselőtestület ülése.

A városi képviselőtestület holnap, pénteken este 6 órakor ülést tart a következő napirenddel: A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Közlések, indítványok, interpellációk. Telekvásárlás az építendő új állami gimnázium részére. Az iskolai és konviktusi alapítványok végleges rendezése. Javaslat a voloscai ut egy részének szabályozása ügyében. A kórház igazgatóságának kérelme 40 ágy vásárlására. A városi közszolgálati szabályzat. A városi közigazgatás 1907. évi költségvetése. — Zárt ülés: Az iskolaszék javaslata két tanítónak adandó ösztöndíj tárgyában és egy énektanító kinevezése ügyében. Egy városi hivatalnok és egy városi tanító szabadságolás iránti kérelme betegség okából. Segélyezések és ösztöndíjak iránti kérelmek.

— **Vidor özvegye a népszínházi bizottságban.** A Népszínház ügyeinek vezetésére kiküldött bizottság tegnapelőtt este ülést tartott a Népszínház egyik termében, hogy a színház jövőben való igazgatásának a dolgát megbeszélje. Javában folyt a tanácskozás, a mikor váratlanul megjelent Vidor özvegye, a ki éles szavakkal támadt Reitter Ferenc tanácsosra, Vidor volt pénzügyi igazgató társára, a Népszínház mostan való „művészeti vezetőjére“:

— Hogy türhetik meg maguk között — kiáltotta — ezt a gazembert, uramnak a gyilkosát? Hiszen maguk mindannyian tisztességes emberek!?

Nagy zűrzavar keletkezett erre, mert több színész és színésznő, a kik a lár-mára szintén bementek a terembe, szintén éles szavakkal támadtak Reitterre. A felháborodott Vidornét úgy vezették ki a teremből, de még az utcán se tudott lecsillapodni, ott is szidalmazta „férjének a gyilkosát“. — Jellemző egyébként az, hogy az a Reitter, a kit Vidor maga is megtámadott utolsó levelében és a ki

megvált azzal, hogy tönkre tette — még mindig „vezeti az ügyeket“ és egyik esti lapban Vidor egy régebbi levelével akarja bizonyítani, hogy mennyire jó-akarója volt ő az öngyilkosságba hajszolt szinisztrátornak.

— **A proposito di processi.** I lettori sanno che il deputato onor. Riccardo ha sporto una massa di querele per calunnia e offesa all'onore contro l'egregio avvocato Dr. Elemér Tóth, contro il redattore di questo sig. Ferdinando Korcsmáros, contro il sig. Emilio Pausi e contro il collaboratore per la parte italiana Francesco Cassio. A quest'ultimo ieri pervenne un decreto della r. Tavola di Giustizia, il quale dispone che il dibattimento pel processo intentato dall'on. Riccardo Zanella contro Francesco Cassio debba svolgersi dinanzi alla corte d'Assise di Budapest.

Non possiamo comprendere perchè questa risoluzione fu presa a proposito del processo contro il Cassio soltanto. Abbiamo avuto saggi parecchi della speciale simpatia che l'onorevole nutre pel nostro collaboratore italiano; ma gli altri hanno verso di lui almeno altrettanta benemerita. Forse verrà pure il loro turno. Comunque, noi tutti siamo pronti a dimostrare dinanzi alla giustizia che abbiamo detto semplicemente la verità.

— **Il nostro Governatore.** Questa mattina è ritornato a Fiume il r. Governatore conte Alessandro Nákó.

— **A köpeniki kapitány.** Németországban még mindig izgatja a köpeniki kapitány esete a közvéleményt. A tultengő militarizmus ellensége a maguk számára értékesítik a militarizmus csúffá tételét, míg a kormány támogató lapok élesen kelnek ki a rendőrség ellen, mely szerintők nem figyel meg eléggé a rosvott multu gonosztevőket és így lehetővé teszi oly esetek előfordulását, mint a milyen a híres Voigt cipészé. A nemzeti liberális párt elhatározta, hogy legköze ebb interpellációt nyújt be a parlamentben, mely a kiadási eljárás és a rosvott multu gonosztevők rendőri felügyelet alatt való tartására fog vonatkozni.

— **Kivándorlási ankét.** Ma délelőtt a belügyminiszteriumban a földmivelésügyi miniszter képviselőjének részvétele mellett ankétet tartottak a kivándorlás szabályozásának tárgyában.

— **Sötét bün.** A több iskolás fiu ellen állatias merényletet elkövetett papnövendék a budapesti rendőrségen tegnap délután 5 órakor töredelmes vallomást tett, melyben beismerte, hogy 12 fiut rontott meg. Bizonyosra veszik, hogy több előkelő állásu ember büntérsa volt Barabásnak, ezeket azonban nem nevezte meg. A rendőrség állítólag tudja az illetők neveit. Az iskolai igazgatóság kizárta az iskolából az állatias ember szerencsétlen áldozatait.

— **A Voigt-pör epilógusa.** Berlinből jelentik: A mecklenburg-schwerini nagyhercegség kormánya vizsgálatot rendelt el a wismari rendőrség ellen, amely annak idején Voigt Vilmost kiutasította a tartományból. Az illető rendőrtisztviselőt felfüggesztették állásától és külön miniszteri bizottságot küldtek ki a vizsgálatra.

— **Vasuti baleset.** A tegnap este Fiuméköli induit személyvonatról, midőn az a Kobiljak alaguton haladt keresztül, egy munkásnak látszó ember kiugrott és a vonat kerekei alá került, melyek lábait vágják el. Midőn a vasuti őr a szerencsétlent megtalálta, már annyi vérvesztéséget szenvedett, hogy meghalt, mire Fiumébe szállították.

— **Általános cipésmunkás kizárás.** A miskolci cipésmesterek ma valamennyi munkásukat kizárták.

— **Apró hírek.** Bombamerénylet Velencében. Velencéből jelentik, hogy Rocca Lucca lovag palotájában ismeretlen tettesek bombamerényletet követtek el. A család éppen a vacsoránál ült, a mikor óriási robbanás reszkettette meg a palota falait. A rögtön megindult vizsgálat megállapította, hogy egy 300 gramm puskaporral és lőgyapottal megtöltött bombát vetettek az utcáról a palota kertjébe és ez okozta a nagy robbanást. Baj azonban nem történt. A tettesek elmenekültek.

Kivégzett rablőgyilkos. Berlinből táviratozzák, hogy tegnap reggel fél 8 órakor Plötzenseeben kivégezték Hennig rablőgyilkost. Hennig tudvalevőleg annak idején kalandos szökésével vonta magára az egész világ figyelmét.

Agyonlőtt katoná. Brassóából jelentik, hogy tegnap éjjel több ittas tüzér megtámadott egy négy gyalogos katonából álló járőrt és annak tagjait össze-vissza verte. A járőr parancsnoka erre fegyveréhez nyúlt és az egyik tüzért egy lövéssel leterítette. Az esetről nyomban jelentést tettek a katonai hatóságnál, a melynek megbízásából egy hadbíró vezeti a vizsgálatot.

x Cigány zene. A De la Ville kávéházban ma és minden este játszik Csányi Sándor magyar cigányzenekara.

Dr. Keszthelyi Péter Szusákon lakik a 68. számú Ruzsics-féle házban. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12 és félórától és délután 2—4-ig.

TÁVIRATOK.

A Ház ülése.

Budapest, dec. 5. A képviselőház mai ülését Justh Gyula elnök nyitotta meg.

Justh Gyula elnök bemutatja báró Wesselényi Miklós levelét, melyben koronaöri megválasztása folytán lemond a kolozsvári mandátumáról. A Ház tudomásul veszi és hozzájárul az új választás elrendeléséhez.

Ezután Wekerle Sándor bemutatja az algécirászi konferencia aktáit, a melyeket kiadják a közigazgatási, pénzügyi és igazságügyi bizottságnak.

Következik a földmivelésügyi tárca költségvetési tárgyalása.

Novák Aurél nemzetiségi a tisztviselők fizetésrendezését, a népoktatás reformját és a latitudinuumok fölölátását és parcellázását követeli. A költségvetést nem fogadja el.

Lázár Pál képviselő szükségét látja, hogy a Tatra körüli területeket ne spekulációkra használják, hanem azokat osszák ki ingyen a földmivelő nép között. Szóba hozza z gabona folytonos drágulását is. Egyoldalú politika, ha az ipart milliókkal támogatjuk és a földmivelés terén nem teszünk semmit. **Popp-Csics István** nemzetiségi Torda-Aranyos megyei erdőfelosztás botrányairól beszél, hol megesezt, hogy urbéreseknak oly erdőterületeket juttattak, melyek már teljesen le voltak tarolva.

Az ülés délután fél 2 órakor még folyik.

A delegációk.

Budapest, dec. 6. A delegáció tagjai ma Schönaich hadügyminiszter vezetésével Örkényre utaztak, hogy végig nézzék az ottan tartott harcászati lövőgyakorlatokat.

Vilmos császár Budapesten.

Budapest, dec. 6. Vilmos csá-

szár jövő évi január hó 12-én Budapcstre fog érkezni, hogy részt vegyen azokon az ünnepeken, melyeket az új királyi palota zárkővének lerakása alkalmából fognak rendezni.

Gátszakadás.

Altona, dec. 6. Egy tengeri gát leszakadása következtében a tenger elárasztotta a város egy részét, mely alkalommal 60 ember vesztette életét. A lakosság között óriási a rémület.

Tifuszjárvány.

Mezőhegyes, dec. 6. A környéken a tifuszjárvány óriási mérvben lépett fel. Eddig 4 orvos lett hivatásának áldozata, a mennyiben kezelt betegetől megfertőzték magukat és meghaltak.

Öngyilkos esperes.

Nagyszőlős, dec. 6. Kopríts János kötényesdi esperes ma d. e. agyonlőtte magát. A tett oka ismeretlen.

Az orosz szociálista párt.

Pétevár, dec. 6. Az orosz szociáldemokrata párt a minap állapította meg választási programját s a következő határozatot hozta: A szociáldemokraták a dumai választás alkalmával mindenütt önálló párt gyanánt lépnek fel. Kerülni kell mindenféle szövetekezést a többi párttal. A választások első stádiumában a munkás kuriában nincs megengedve semmiféle olyan megegyezés a pártcsoporthoz, a mely nem áll a proletár osztályharc álláspontján. Ha a többi kuriában az a veszély fenyeget, hogy a jobb pártok listája fog győzni, akkor lehet helyi megegyezésre lépni a forradalmár és ellenzéki demokratikus pártokkal. de elvi engedményt akkor sem szabad tenni. Ilyen megegyezés esetén meg van engedve a választókerületben a jelölteknek területek szerinti való fölölátása és egy közös jelöltlista fölölátása, de ezt csak közvetlenül a választás előtt szabad nyilvánosságra hozni.

A szerb király lemondása.

Páris, dec. 6. A Courrier Européen **Papsics** Dragutin aláírásával **Közársaság vagy idegen dinasztia** címmel egy cikk jelent meg, amely a szerbiai eseményekkel foglalkozik. A cikk foglalkozik a német sajtóban elterjedt ama hírrel, hogy Belgrádban összeesküvést szőnek abból a célból, hogy Péter királyt trónjától megfoszsszák és egy idegen fejedelmet hívjanak meg uralkodónak. Papsics azt mondja, hogy a hírből van valami igazság, de nem összeesküvésről, hanem egyelőre csak arról van szó, hogy miként lehetne békés uton rávenni Péter királyt a trónról való lemondásra.

Az orosz miniszterelnök nyilatkozata.

Pétevár, dec. 6. Sztolipin orosz miniszterelnök egy érdekes nyilatkozatát közli Pétevárról. Sztolipin a maga politikájáról így nyilatkozott: A mi erőnk a nagy néptömegek mélyen gyökerező rendíthetetlen konzervativizmusában van. Ebből a konzervativizmusból azt a reményt merítem, hogy a második дума úgy fog alakulni, a hogyan én akarom. Ellenkező esetben ezt a dumát is rögtön feloszlatjuk. Meg vagyok róla győződve, hogy a harmadik дума meg fog felelni a mi kívánalmainknak.

Európai gyarmatosítás.

Páris, dec. 6. Doumer, a francia kamara volt elnöke a minap Strasszburgban nagy közönség előtt előadást tartott az európai gyarmatosításról. Hangoztatta, hogy a gyarmatosítás terjedelme mértéke az országok politikai és gazdasági fejlődésének. Azt mondta aztán a többi közt, hogy Japánországgal szemben a harcér távolsága miatt a többi európai nemzet is épp oly vereséget szenvedett volna, mint Oroszország. Az európai nemzeteket, mondotta végül, egyetlenkedésük folytán annak a veszedelemnek vannak kitéve, hogy a sárga faj tulszárnyalja őket s akkor inváziójától sem menekülhetnek.

Török-bolgár kérdés.

Konstantinápoly, dec. 6. Törökország teljesen megbékült már Bulgáriával. A szófiai török ügyvivő, mint Szófiából jelentik, a minap megjelent a bolgár külügyminiszteriumban s a nagyvezér nevében és megbízásából kijelentette, hogy a porta nagyon megvan elégedve a bolgár politika legújabb irányával s a török kormán rajta lesz, hogy Bulgária iránt való jóindulatát tettekkkel is bizonyítsa.

Angol külpolitika.

Brüsszel, dec. 6. Az itteni politikai körökben nagy feltűnést keltett Sir Edward Grey angol külügyminiszternek az a beszéde, a melyben azt mondotta, hogy Belgiumnak teljes joga van arra, hogy a Kongó-államot, mint gyarmatot bekebelezze és nagyon óhajtanó volna, ha Belgium erre a lépésre mielőbb rászánná magát. Egyébként Anglia valószínűleg akciót fog indítani, hogy a többi hatalommal egyetértésben közbenjárjon a belga kormánnyal ebben a kérdésben. — Angol részről egyszer már kísérletet tettek hasonló célú intervencióra, de a közbenjárás megfiúsult, mert csak Törökország járult hozzá a tervhez. Minden idegen oldalról jövő beavatkozást Belgiumban a semlegesség megszégésének vesznek s épp azért Brüsszelben nem hiszik, hogy Anglia most komolyan be akarna avatkozni a semleges Belgium dolgaiba. Ha mégis megteszi, Belgium a legnagyobb határozottsággal vissza fogja utasítani.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Zanella perei.** Abból a harcából, mely a *Fiumei Hirlap* és az autonompárt, valamint *Zanella Rikárd* nemzetiségi képviselő között támadt, egy egész sereg sajtóper keletkezett. A nemzetiségi képviselő ugyanis tömeges pert indított dr. *Tóth Elemér*, *Korcsmáros Nándor* és *Cassio Ferenc* ellen, sajtó utján elkövetett becsületsértés- és rágalalmazásért. A perek a budapesti esküdttörvényszékhez tartoznak. Az első végzés ma érkezett hozzánk *Cassio Ferenc* olasz nyelvű munkatársunk ügyében. A többi ügyekben azonban még nem érkezett hozzánk sem határozat. Véleményünk szerint nem lehetetlen, hogy Zanella Rikárd nemzetiségi képviselő nem bizván „igazságai“ban, nem merte felvenni ellenünk a *harcot*. A dolognak egyébként utána járunk s azt méltóképpen fogjuk a közönség tudomására hozni.

§ **A Gotterhalte-perek.** A fiumei kir. büntetőtörvényszék e hó 11-én tartja meg az emlékezetes fiumei Gotterhaltebotrányból keletkezett bünperek végtárgyalását. Ez ügyben három peranyag fekszik a bíróság előtt. Sajtó utján elkövetett becsületsértés és rágalalmazásért *Korcsmáros Nándor* ellen *Karl Exner*; *Harmath Károly* s dr. *Ybl Félix* és társai pereskednek.

Gyorsírást.

Urak és hölgyek figyelmébe.
Gabelsberger-féle gyorsírást tanít csekély díjazásért Kovács Tódor, Via Operai 22. sz. I. em. — Levelezőlapí értesítésre házhoz megy.

Ruhatisztítás,

javítás és vasalás

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy mindenféle férfi ruhát tisztításra javításra és kivasalásra legolcsóbban átveszek. A munkát legpontosabban elvégzem. A ruhát háznál is átveszem, ha címet és lakást egy levelező lapon megneveznek.

Pártfogást kér

mély tisztelettel

Deutsch M.

Corsia Deák 34.

Csima Sándor

az Itona-fürdő volt fürdőmestere
Fiume, via dei Molini 1. sz. I. em
(Ružić-féle ház.)

Tyukszemműtő és masszírozó.

Neje masszírozónő. Ajánlja magát a n. é. közönség becses figyelmébe.

Telefon szám 686.

Il callista

Alessandro Csima

ha aperto in casa Ružić
Via dei Molini, I piano un

Ambulatorio da callista
e massaggiatore per signori.

Il massaggio alle signore
verrà fatto dalla sua consorte.

Telefono 686.

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság“
fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: Stefánia szálloda.

Sürgöncim: Kuranstalten Abbazia.

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a legelégánsabban ujonan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezetékek, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb. A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babéredőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemből egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a Glacier pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb hírű konyha. Saját borpince, 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas éttermek nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szíves készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálókocsi-társaság fürdőtelepeinek igazgatósága.“

Abbazia Stefánia szálloda.

HIDETÉSEKET

felvesz a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatala.

Pečine

legszebb helyén telkek kínálnak vételre, ugyanott egy négy szobás lakás kivehető. Bővebbet Lévai igazgatónál forgalmibank.

2 husz éves

magyar fiatal ember bármilyen alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Hol vesszük a legizlésebb és legolcsóbb ékszerket?

Engelsrath J.-nél

Fiume Adamich-tér és Abbazia, villa Stiglic, szemben a vásárcsarnokkal.

Arany, ezüst, drágakő és régészeti áruk legnagyobb raktára.

Órák, moretti különlegesség, fiumei és abbaziai emlékek.

Legolcsóbb árak.

Saját műterem órák és mindenféle ékszerek javítására, átalakítására és készítésére.

Telefon sz. 758.

Fentartott hely a Fiumeban levo

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; Dr. MIZZAN A.,

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385.

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai-, gummiáru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gummi-harisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javíttatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici. di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.

Jutányos áru butorok!

FIUME, Via San Vito 3, 5, 7.

CAMERA RIKÁRD

Stopár G.-cég képviselője. — Fiume.

2 ágy (egy helyre való).....	18.— frt
2 éjjeli szekrény.....	12.— „
2 szekrény (Chiffon).....	26.— „
1 mosdó-szekrény.....	3.20 „
1 asztal.....	3.50 „
1 tükör.....	1.50 „
1 kép.....	2.— „
4 szék.....	3.50 „
1 köpő áda.....	—80 „
1 törülköző-tartó.....	—80 „

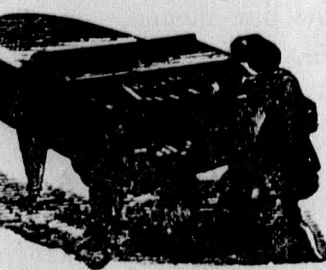
teljes szobaberendezés 71.— frt

Egyszerű teljes szobaberendezés, fényes gör. stílus	100.— frt
Teljes szobaberendezés, fényes görög stílus, márványdiszszel	125.— „
Teljes szoba - berendezés, matt, ó-német stílus, márványdiszszel	145.— „
Konyhakredenc	13.— „
Konyhaszekrény 4 fiókkal	16.— „
Agyrugany	5.— „
Összecsukható vaságy gummival	11.— „

☛ Fa-ágy, fényes (egy helyre való) ruganyval 14.— frt. ☛

Hirdetések felvétetnek a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatalában. (Via Ciotta 28. Telefon 778).

Feladás szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Tóth Elemér. —

Šalát Károly

zongora- és orgona-gyártó.

Első fiumei-szusáki
HANGSZERGYÁRTÓ.

Javitok, mindenféle hangműszert, ugyisintétfelhangolok zongorákat és harmoniumokamoniumokat, harmonikákat, guszlicákat stb. stb.

☛ Javításaim pontos voltáért jótállok. ☛

Šusák, Strossmayer-utca 59. Telefon 819.

(A fiumárai hidtől vezető főutcában).

Hönig E. kő- és könyvnyomdája